

[5. 1.]

I. NEDERLANDSCH (OOST-) INDIË.

II. SURINAME.

III. CURAÇAO.

GELEIDENDE BRIEF.

Aan den Heer Voorzitter
van de Tweede Kamer der Staten-Geeraal.

'S-GRAVENHAGE, den 19 September 1887.

Ik heb de eer dezen ten geleide te doen strekken van het Koloniaal Verslag van 1887, tot welks aanbieding, overeenkomstig art. 60, 1ste lid, der Grondwet, door den Koning machtiging is verleend. Afgedrukt zijn tot dusver de hoofdstukken **A** tot en met **L** van het Oost-Indisch Verslag, zoomede de beide West-Indische Verslagen, waarvan één (het Curaçaosche) met de bijlagen. De bijlagen van het Oost-Indisch en van het Surinaamsch Verslag zijn ter perse. De overige gedeelten van het Oost-Indisch Verslag zullen, op de in de laatste jaren gevolgde wijze, zoo spoedig mogelijk aan de leden der Kamer worden toegezonden.

De Minister van Koloniën,
SPRENGER VAN EIJK.

[5. 2.]

VERSLAG.

A. Grondgebied en bevolking.

Sedert zich in 1883 eenige vroeger onafhankelijke Batakische landschappen op Sumatra onder de Nederlandsche heerschappij gesteld hadden (verg. het verslag van 1884 blz. 14), heeft het grondgebied van Nederlandsch-Indië geen verandering ondergaan.

De gebruikelijke opgaven omtrent het zielental der bevolking in de verschillende gewesten van Nederlandsch-Indië worden hierachter medegedeeld in bijlage A. In aansluiting aan de gegevens in 't vorig verslag, loopen de thans geleverde cijfers over het jaar 1885. De cijfers betreffende Java en Madura berusten, voor zooveel de gouvernementlanden aangaat, op de in 1885 plaats gehad hebbende vijfjaarlijksche opnemings van de getalsterkte der inlandsche bevolking en verdienen dus meer vertrouwen dan de opgaven nopens de buitenbezittingen.

Tegenover de tabellen van 1834 wijst de bevolkingsstatistiek van 1885 voor Java en Madura de volgende totalen aan:

Volwassenen en kinderen (buiten het personeel van leger en vloot).	Europeanen en met hengelijk- gestelden.	Vreemde oosterlin- gen.	Inlanders.	Totaal.
Mannen	22 348	128 624	10 340 038	10 491 010
Vrouwen	18 286	107 561	10 850 588	10 976 435
Totalen op 31 Dec. 1885	40 634	236 185	21 190 626	21 467 445
" " " " 1884	37 680	228 464	20 665 510	20 931 654
Alzoo in 1885 meer. . .	2 954	7 721	525 116	535 791
Tegenover eene vermeer- dering in 1884 van. . .	916	3 070	297 566	301 552

Er blijkt alzoo dat bij het einde van 1885, alleen aan inlanders, 525 116 zielen meer verkregen werden dan bij het einde van 1884, en zulks na aftrekking (zie bijlage A n^o. I) van eene vermindering in Bantam, Bagelen en

Madioen met te zamen 15 867 zielen. Dat dit totaal van ruim $\frac{1}{2}$ millioen echter niet uitsluitend als werkelijke toeneming der bevolking is aan te merken, maar, voor een gedeelte althans, ook hieruit te verklaren is dat van sommige streken de tot dusver bekende opgaven te laag waren, schijnt ook te moeten worden afgeleid uit de aan de dessaregisters ontleende opgaven omtrent het aantal geboorten en sterfgevallen onder de inlandsche bevolking (zie bijlage A n°. VIII). Volgens die registers (die echter wel niet altijd nauwkeurig zullen zijn bijgehouden) zouden gedurende 1885 in alle residentiën, op twee na, te zamen 260 493 meer geboorten dan sterfgevallen zijn voorgekomen, zoodat uit dien hoofde, na aftrekking van 11 260 meer sterfgevallen dan geboorten in Bantam en Bagelen, de toeneming van het zielental der inlanders op Java en Madura slechts zou hebben bedragen 249 233.

B. Opperbeheer.

De laatst opengevallen plaats in den Raad van Nederlandsch-Indië werd in Juni 1886 aangevuld, daar toen de heer A. PRUYS VAN DER HOEVEN, wiens benoeming reeds in 't vorig verslag is medegedeeld, in het college zitting nam.

C. Mededeelingen van staatkundigen en algemeenen aard.

§ 1. Betrekkingen met het buitenland.

De betrekkingen met de naburige vreemde Gouvernemen ten kenmerkten zich door onderlinge welwillendheid. Onze bemoeiingen bij het Bestuur der Straits-Settlements, ten doel hebbende de aldaar vertoevende Nederlandsch-Indische bedevaartgangers zooveel mogelijk tegen kwade praktijken te doen beschermen, bleven niet zonder uitwerking. Het sedert 1879 zoowel in de Straits-Settlements als in Laboean periodiek uitgevaardigde verbod tegen den uitvoer van buskruit en wapenen naar onze bezittingen werd, op aanzoek onzerzijds, andermaal verlengd.

Daarentegen werd het in 1878 door het Portugeesche Gouvernement uitgevaardigde verbod tegen den invoer van vuurwapenen en oorlogsbehoefden in het aan Portugal toebehoorende gedeelte van Timor in het afgelopen jaar ingetrokken. Eene met den Portugeeschen gouverneur gevoerde briefwisseling over de wenschelijkheid om op dien maatregel terug te komen, had nog niet het gewenschte gevolg.

De radja van Serawak bleef met ons bestuur samenwerken om de nabij de grenzen wonende Dajakstammen in ontzag te houden.

In het afgelopen jaar hield zich gelurende eenige maanden een officier van gezondheid in Japanschen dienst in Nederlandsch-Indië, en wel meer in het bijzonder in Atjeh op, ten einde op last zijner Regeering een wetenschappelijk onderzoek in te stellen naar de aldaar heerschende berri-berri-ziekte. Aan dien geneesheer werd van de zijde onzer autoriteiten de meest mogelijke hulp en voorlichting verleend.

Aan een Nederlandsch-Indischen officier, laatstelijk adjudant van den civielen en militairen gouverneur van Atjeh en onderhoorigheden, werd — naar aanleiding van een door den Onderkoning van Britsch-Indië bij den Gouverneur-Generaal overgebracht verzoek van den Engelschen opperbevelhebber — in December jl. vergunning verleend om gedurende eenigen tijd aan de krijgsvieringen in Burmah deel te nemen.

In het laatst van 1886 en het begin van dit jaar werd Nederlandsch-Indië bezocht door eene uit twee leden bestaande commissie, welke door de Chineesche Regeering naar de Europeesche bezittingen in Azië en Australië was afgevaardigd met het doel om de handelsbeweging van China met die bezittingen na te gaan. Op verzoek van het Delische planters-comité begaven de gecommiteerden zich het eerst naar de Oostkust van Sumatra, van waar zij via Singapore naar Java vertrokken. Tijdens hun veertien-daagsch verblijf te Batavia maakten zij onder anderen hunne opwachting bij den Gouverneur-Generaal, waarna een der gecommiteerden Java verliet, terwijl de andere zich in het belang zijner missie nog eenigen tijd te Samarang en Soerabaja ophield. Van wege het bestuur zijn